

«Дехқонобод калий заводи» АЖ

ягона акциядорининг

2020 йил 14 январдаги

қарори билан

«ТАСДИҚЛАНГАН»

«ДЕХҚОНОБОД КАЛИЙ ЗАВОДИ»

АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ

ТАФТИШЧИСИ ТҮҒРИСИДАГИ

НИЗОМИ

МУНДАРИЖА

- I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР**
- II. ТАФТИШЧИННИГ ФУНКЦИЯЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ**
- III. ТАФТИШЧИННИГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА ВАКОЛАТЛАРИ**
- IV. ТЕКШИРУВ (ТАФТИШ) ЎЗТКАЗИШ ТАРТИБИ**
- V. ТАФТИШЧИНИ САЙЛАШ ВА УНИНГ ВАКОЛАТЛАРИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ ТУГАТИШ**

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

- 1.1.** Мазкур низом «Дехқонобод калий заводи» АЖ нинг (матн бўйича «Жамият») тафтишчиси мақоми, ваколатлари ва мажбуриятлари хамда уни сайлаш ва ишлаш тартибини белгилаб беради.
- 1.2.** Ушбу низом Ўзбекистон Республикасининг «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонуни, бошқа норматив- ҳукукий хужжатларга, Корпоратив бошқарув кодекси ва қоидаларига ҳамда Жамият уставига мувофиқ ишлаб чиқилган.
- 1.3.** Тафтишчи Жамиятнинг назорат органи ҳисобланиб, Жамият, унинг бўлинмалар ва хизматлар, филиаллар ва ваколатхоналар фаолияти устидан ички молия – хўжалик ва ҳукукий назорат қилиш функцияларини амалга оширади.
- 1.4.** Тафтишчи ўз фаолияти давомида Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатларига, давлат бошқаруви органларининг қонуности хужжатларига, Жамият уставига, мазкур низомга ва Жамиятнинг бошқа хужжатларига амал қиласди.

II. ТАФТИШЧИННИГ ФУНКЦИЯЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

- 2.1.** Жамиятнинг молия – хўжалик фаолиятини текшириш (тафтиш ўтказиш) тафтишчининг, акциядорлар умумий йиғилишининг, Жамият кузатув кенгашининг ташаббусига кўра ёки Жамият овоз берувчи акцияларининг камида беш фоизига эгалик қилувчи акциядорнинг (акциядорларнинг) талабига кўра Жамият кузатув кенгашини олдиндан хабардор қилиш йўли билан бир йиллик ёки бошқа давр ичидаги фаолият якунлари бўйича амалга оширилади.
- 2.2.** Ўз функцияларини бажариш пайтида тафтишчи қуйидаги турдаги ишларни амалга оширади:
 - Жамиятнинг молиявий ҳужжатларини, мол-мулкни инвентарлаш бўйича комиссиянинг хулосасини текшириши, кўрсатилган ҳужжатларни бирламчи бухгалтерия ҳисоби маълумотлари билан таққослаши;
 - Жамият номидан тузилган шартномалар, амалга оширилган битимлар, контрагентлар билан ҳисоб-китобларнинг қонун ҳужжатларига мувофиқлигини текшириши;
 - юритилаётган бухгалтерия ва статистика ҳисобининг мавжуд меъёрий қоидаларига мувофиқлигини таҳлил қилиши;
 - Жамиятнинг молиявий ҳолатини, унинг тўловга қобиллигини, активларнинг ликвидигини, ўз ва қарз маблағлари нисбатини таҳлил қилиши, Жамиятнинг иқтисодий ҳолатини яхшилаши учун захираларни аниқлаш ва Жамият бошқарув органларига молия-хўжалик фаолияти масалалари бўйича тавсиялар ишлаб чиқиши;

- маҳсулот ва хизматлар етказиб берувчилар томонидан тўловлар, бюджетга тўловлар, облигациялар бўйича фоизлар, акциялар бўйича дивиденdlар ва иш ҳақи ҳисобланиши ҳамда тўланиши, бошқа мажбуриятлар сўндирилиши ўз вақтида ва тўғри амалга оширилаётганини текшириши;
- солиқ инспекцияси, статистика органлари, давлат бошқарув органларига топшириладиган Жамият бухгалтерия баланслари, йиллик ҳисобот ва бошқа ҳисобот ҳужжатлари тўғри тузилганлигини текшириши;
- Жамият томонидан қимматли қозоглар бозори ва акциядорлик жамиятларига оид қонунчилик талабларига риоя қилинини, шунингдек, Жамиятда йирик битимлар ва аффилланган шахслар билан тузилган битимлар мавжудлигини текшириши;
- тафтишичи ваколатига кирадиган бошқа ишларни, шунингдек, акциядорлар умумий йигилишининг топшириқларини бажариш.

2.3. Тафтишичи қуйидагиларга мажбур:

- акциядорлар умумий йигилиши, кузатув кенгаши, ижроия органи эътиборига амалга оширилган тафтиши ва текширишлар натижаларини жамият бошқарув органлари мажлисларида хulosалар, ёзма ҳисоботлар, билдиришиномалар, ахборотлар шаклида ўз вақтида етказиши;
- Жамиятнинг йиллик ҳисоботи ва йиллик бухгалтерия балансидаги маълумотлар ишончлилиги бўйича баҳо бериши;
- Жамиятнинг молиявий холатига таъсир этувчи хавф-хатар ва бошқа вазиятларга Жамиятнинг таъсирчанлигига баҳо бериши;
- Жамиятнинг молия-хўжалик фаолиятини йил якуни бўйича ёки бошқа давр учун қонунчилик, Жамият устами ва мазкур низомга мувофиқ шахслар ташабусига кўра тафтиши ўтказиши;
- тижкорат сирини сақлаш, ўз функцияларини бажаршилари пайтида тафтишичи конфиденциал маълумотларга эга бўлганда, ушбу маълумотларни оикора қиласли. Агар тафтишичи ишига эксперт сифатида тафтишичи бўлмаган шахслар жалб қилинса, улар тижкорат сирини сақлаш лозими ҳақида огохлантирилиши керак. Уларнинг хати- харакатлари бўйича жавобгарлик тафтишининг зинмасида бўлади;
- Жамият Бошқарув органлари ва мансабдор шахслари ҳаракатларига оид ва уларга нисбатан тегишили қарор қабул қилиши тўғрисидаги акциядорларнинг шикоятларини ўз вақтида кўриб чиқиши;
- ишлаб чиқарши-хўжалик, молиявий, ҳукуқий фаолиятда қонунбузарликлар аниқланган ёки Жамият манфаатларига таҳдид пайдо бўлган холатларда Жамият бошқарув органлари қарорлари талаб қилинган тақдирда, акциядорларнинг наебатдан ташқари умумий йигилиши ва кузатув кенгаши йигилишини чақириши талаб қилиши;
- қонун хужжатларига асосан тафтишичи бошқа мажбуриятларга хам эга.

2.4. Текшириш предмети бўлган барча хужжатлар ва материаллар тафтишичи томонидан текшириш ўтказилганда синчиклаб ўрганиб чиқилиши лозим. Тафтишичи нотўғри хulosалар берганлиги учун жавобгар бўлади, ва ушбу жавобгарлик меъёри акциядорлар умумий йиғилиши ва амалдаги Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига белгиланади.

2.5. Тафтишичи акциядорлар умумий йиғилишида қатнашиши ва йиғилиш қатнашчиларининг саволларига ўз ваколат доирасида жавоб беришга мажбур.

III. ТАФТИШЧИННИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА ВАКОЛАТЛАРИ

3.1. Тафтишичи ўз функцияларини тегишлича бажариш мақсадида қуйидаги ҳукуқларга

(ваколатларга) эгадир:

- Жамиятнинг ҳар қандай молиявий хужжатларини текшириши, шу жумладан жамиятни инвентаризациялаш бўйича комиссия хужжатлари ва кўрсатилган хужжатларни бирламчи бухгалтерия ҳисоби маълумотлари билан таққослаш;
- Жамиятнинг бошқарув органларидан, унинг бўлинмалари ва хизматларидан, мансабдор шахсларидан, тафтишичи иши учун зарур бўлган ҳужжатларни талаб қилиши ва олии. Кўрсатилган ҳужжатлар ва материаллар тафтишичига унинг ёзма сўровига асосан икки кун ичida тақдим этилиши керак;
- ишилаб чиқариши-хўжалик, молиявий, ҳуқуқий фаолиятда қонунбузарликлар аниқланган ёки Жамият манфаатларига таҳдиð пайдо бўлган холатларда тафтишичи акциядорлар умумий йигилишини чақиришини талаб қилиши;
- кузатув кенгаши мажлисини чақиришини талаб қилиши. Кузатув кенгаши раиси тафтишининг кузатув кенгаши йигилишини чақириши бўйича талабини рад этишига ҳақли эмас;
- кузатув кенгашининг ҳар қайси аъзосиининг таклифи бўйича кузатув кенгаши мажлисларида қатнашиши;
- Жамиятнинг бошқарув органлари, унинг бўлинмалари ва хизматлари олдида, Жамият томонидан қабул қилинган низомлар, қоидалар ва йўриқномаларни бузган тақдирда Жамият ходимлари, шу жумладан мансабдор шахсларнинг жавобгарлиги тўғрисидаги масалани қўйши;
- Жамият молиявий ҳисоботларини Халқаро молиявий ҳисобот стандартларига (матнда XMXC) мувофиқ тарзда эълон қилишига ўтишини ташкиллаштириши бўйича иши гуруҳи ишида иштирок этиши;
- қонун хужжатларига асосан тафтишичи бошқа ҳуқуқларга (ваколатларга) хам эга.

3.2. Жамият молиявий – хўжалик фаолиятини текширишда (тафтиш этишда) иштирок этгани учун Жамият тафтишчисига чораклик мукофот тўланади. Мукофот тўлови акциядорлар умумий йигилиши томонидан тасдиқланадиган ички хужжат билан белгиланади.

IV. ТЕКШИРУВ (ТАФТИШ) ЎЗТКАЗИШ ТАРТИБИ

4.1. Жамиятнинг молия – хўжалик фаолиятини текшириш бир йиллик фаолият якунлари бўйича амалга оширилади.

4.2. Жамиятнинг йиллик ҳисоботига киритилган ва йиллик бухгалтерия балансида акс эттирилган маълумотлар ҳаққонийлигини тасдиқловчи ёки рад этувчи хулоса хамда Жамиятнинг молия – хўжалик фаолиятини текшириш (тафтиш ўтказиш) бўйича тафтишичи ҳисоботи, Жамиятнинг йиллик ҳисоботи дастлаб тасдиқланиши тўғрисидаги кузатув кенгашининг мажлиси ўтказилиши кунига қадар уч кун олдин тафтишичи томонидан кузатув кенгашига тақдим этилиши лозим.

4.3. Жамиятнинг молия – хўжалик фаолиятини режадан ташқари текшириш (тафтиш ўтказиш) қўйидаги холатларда амалга оширилади:

- акциядорлар умумий йигилишининг қарорига асосан;
- кузатув кенгашининг қарорига асосан;
- Жамият нинг беш фоизидан кам бўлмаган овоз берувчи акцияларига эга акциядорнинг (акциядорларнинг) талабига кўра;
- тафтишининг ўз ташаббусига кўра.

4.4. Режадан ташқари текшириш (тафтиш) ўтказиш тўғрисидаги қарор акциядорларнинг умумий йигилиши томонидан Жамиятнинг овоз берувчи акциялари эгалари бўлган, йигилишда иштирок этаётган акциядорларнинг кўпчилик (оддий кўпчилик) овози билан қабул қилинади. Тафтишчи акциядорлар умумий йигилишининг тегишли баённомасини олгандан сўнг текширишни бошлайди.

4.5. Режадан ташқари текшириш (тафтиш) ўтказиш тўғрисидаги қарор кузатув кенгаши томонидан мажлисда қатнашаётган аъзоларининг кўпчилик овози билан, сиртдан овоз бериш холатларида кузатув кенгашининг барча аъзолари томонидан бир овоздан қабул қилинади. Ушбу қарорни қабул қилишга овоз берган барча кузатув кенгашининг аъзолари томонидан қарор имзоланади ва тафтишчига юборилади.

4.6. Қонунбузарлик холати аниқланган тақдирда тафтишчи текшириш (тафтиш) ўтказишни ташкиллаштиради ва уни ўтказишни бошлайди.

4.7. Режадан ташқари текшириш (тафтиш) ўтказиш тўғрисидаги талабни Жамият акциядорлари томонидан киритиш:

а) Текшириш (тафтиш) ўтказиш бўйича ташаббускор – акциядорлар тафтишчисига қўйидагиларни ўз ичига олган ёзма талабнома юборади:

- акциядорнинг *Ф.И.Ш. ёки номи*;
- уларга тегишли акциялар хақида маълумотлар (*сони ва тури*);
- ушибу талабноманинг асосланган важи.

Талабнома акциядор ёки унинг вакили томонидан имзоланади. Талабнома вакил томонидан имзоланган холларда вакилнинг ишончномаси илова қилиниши шарт.

Агар ташаббус юридик шахс – акциядор томонидан чиқсан бўлса юридик шахс вакилининг имзоси (юридик шахснинг уставига асосан ишончномасиз харакат қилиш ҳукуқига эга бўлган вакил) юридик шахснинг муҳри билан тасдиқланиши шарт. Агар талабнома юридик шахснинг номидан ишончнома асосида харакат қилаетган вакил томонидан имзоланган бўлса талабномага ишончнома илова қилиниши шарт.

б) Текшириш (тафтиш) ўтказиш талабномаси тафтишчиномига Жамият манзили бўйича почта орқали (топширилганлиги тўғрисидаги тасдиқловчи хужжат билан) ёки Жамият девонхонасига топширилади.

Талабнома тақдим қилинган сана уни Жамиятга топширилган санаси ёки Жамият девонхонасига топширилган санаси ҳисобланади.

в) Талабнома тақдим қилинган кундан ўн иш куни ичida Жамиятнинг молия-хўжалик фаолиятини режадан ташқари текшириш (тафтиш) ўтказиш тўғрисидаги тафтишчининг қарори қабул қилиниши ёки тафтиш ўтказилишига рад жавоби берилиши лозим.

г) Текшириш (тафтиш) ўтказилишига рад жавоби кўйидаги холларда берилиши мумкин:

- талабнома тақдим этган акциядор (акциядорлар) талабномани тақдим этган кунда акциядорларнинг умумий йигилиши ваколатига киритилган барча масалалар бўйича овоз берувчи акциялар сонига эга бўлмаса;
- талабнома тақдим этган шахс Жамият акциядорларининг реестрида рўйхатга олинмаган ёки акциядорнинг (акциядорларнинг) вакили (вакиллари) ваколатига эга бўлмаса;
- текшириши (тафтиши) ўтказилиши тўғрисидаги талабнома асослантирилмаган бўлса;
- текшириши (тафтиши) ўтказилишига асос бўлган фактлар бўйича текшириши (тафтиши) ўтказилган ва тафтишчи томонидан ушибу холатлар бўйича холоса тасдиқланган бўлса;
- талабномада маълумотлар тўлиқ кўрсатилган бўлмаса;
- талабнома Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги ва норматив-ҳукуқий ҳужжатларга ёки Жамият уставига зид бўлса.

4.8. Текшириш предметига тааллуқли барча мавжуд бўлган ва олинган хужжатлар ва материаллар тафтишчи томонидан текшириш (тафтиш) ўтказилаётган даврда ўрганинилиб чиқилиши лозим.

4.9. Жамиятнинг молия-хўжалик фаолиятини текшириш якунларига кўра жамиятнинг тафтишчи хулоса тузади, бу хулосада қуидагилар акс эттирилиши:

- *Жамиятнинг ҳисоботларида ва бошқа молиявий ҳужжатларида кўрсатилган маълумотларнинг ишончлилигига доир баҳо;*
- *бухгалтерия ҳисобини юритиши ва молиявий ҳисоботни тақдим этиши тартиби бузилганлиги, шунингдек молия – хўжалик фаолияти амалга оширилаётганда қонун ҳужжатлари бузилганлиги фактлари тўғрисидаги ахборот кўрсатилиши шарт.*

Ушбу хулоса акциядорларнинг йиллик умумий йиғилишида кўриб чиқлади.

4.10. Тафтишчи томонидан текшириш (тафтиш) ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилингунига қадар Жамиятнинг молия – хўжалик фаолиятини текшириш (тафтиш) ўтказиш бўйича талабнома тақдим қилган шахслар тафтишчини ёзма огохлантирган холда ўзлари хохлаган пайтда талабномасини чақиририб олишга ҳақли.

4.11. Тафтишчи Жамиятда аффилланган шахслар билан тузилган битимлар ёки йирик битимлар мавжудлиги, шунингдек қонун хужжатларининг ва Жамият ички хужжатларининг бундай битимларни тузишга доир талабларига риоя қилиниши тўғрисидаги хулосани ҳар чорақда Жамият кузатув кенгашининг мажлисига олиб чиқади.

V. ТАФТИШЧИНИ САЙЛАШ ВА УНИНГ ВАКОЛАТЛАРИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ ТУГАТИШ

5.1. Тафтишчиликка номзодлар бўйича таклифлар киритиши, ушбу таклифларни кўриб чиқиши ва улар бўйича кузатув кенгаши томонидан қарорлар қабул қилиш тартиби Ўзбекистон Республикаси «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг хуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида» ги қонунининг 63 ва 65 моддаларига ва Жамият уставига мувофиқ амалга оширилади.

5.2. Тафтишчиликка номзодлар киритиши таклифи ёзма равишида Жамиятнинг манзилига почта орқали юборилади ёки Жамият девонхонасига топширилади.

Таклиф киритилган сана почта орқали юборилган санаси ёки Жамият девонхонасига топширилган санаси бўйича аниқланади.

Таклиф акциядор ёки унинг вакили томонидан имзоланади. Талабнома вакил томонидан имзоланган холларда вакилнинг ишончномаси илова қилиниши шарт.

Агар ташаббус юридик шахс - акциядор томонидан чиқсан бўлса юридик шахс вакилининг имзоси (юридик шахснинг уставига асосан ишончномасиз харакат қилиш хуқуқига эга бўлган вакил) юридик шахснинг мухри билан тасдиқланиши шарт. Агар таклиф юридик шахснинг номидан ишончнома асосида харакат қилаётган вакил томонидан имзоланган бўлса таклифга ишончнома илова қилиниши шарт.

5.3. Тафтишчи бир йил муддатга акциядорлар умумий йиғилиши томонидан жамиятнинг овоз берувчи акциялари эгалари бўлган, йиғилишда иштирок этаётган акциядорларнинг кўпчилик (оддий кўпчилик) овози билан сайланади. Тафтишчи бир вақтнинг ўзида жамият кузатув кенгашининг аъзоси бўлиши, шунингдек айни шу Жамиятда меҳнат шартномаси (контракт) бўйича ишлаши мумкин эмас. Айни бир шахс айни бир Жамиятнинг тафтишчиси кетма-кет уч мартадан ортиқ сайланиши мумкин эмас. Тафтишчи сайлови ҳар бир номзод бўйича алоҳида овоз бериш йўли билан амалга оширилади.

5.4. Тафтишчиликка сайлананаётган шахслар олий маълумотли бўлишлари шарт.

5.5. Тафтишчи ўз хохишига кўра истаган пайтида, тафтишчи сифатида ўз фаолиятини тўхтатиш кунидан бир ой олдин жамият кузатув кенгашини огохлантирган холда тафтишчиликдан чиқишига ҳақли. Бу холда акциядорлар умумий йиғилиши ўзининг яқин орадаги йиғилишида тафтишчини сайлайди.

5.6. Агар тафтишчи кузатув кенгashi ёки ижроия органи аъзосига сайланган ёхуд айни шу жамиятда меҳнат шартномаси (контракт) бўйича ишлашни бошлаган бўлса, унда ушбу шахс тафтишчи сифатидаги ўз фаолиятини тўхтатиши лозим. Бу холда акциядорлар умумий йиғилиши ўзининг яқин орадаги йиғилишида янги тафтишчини сайлайди.

5.7. Тафтишчининг ваколатлари акциядорларнинг умумий йиғилиши томонидан Жамиятнинг овоз берувчи акциялари эгалари бўлган, йиғилишда иштирок этаётган акциядорларнинг кўпчилик (оддий кўпчилик) овози билан қуйидаги холатларда муддатидан илгари тугатилиши мумкин:

- *узурли сабабсиз тафтишчининг ишида уч мартадан ортиқ қатнашмаслиги;*
- *текшириши давомида барча хужжатлар ва материалларни лозим дарајсада ўрганмаганлиги оқибатида нотўғри хулоса берганлиги;*
- *тафтишчи томонидан мазкур низомнинг 5.1. банди талабларини бажармаганлиги;*
- *тафтишчининг бошقا хатти-харакатлари (харакатсизлиги) туфайли Жамиятга салбий оқибатлар олиб келганлиги.*